

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА О ДОПУШТЕНОСТИ

Представка бр. 9460/05
Александар СКОЧАЈИЋ и Татјана БЈЕЛИЋ
против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), дана 18. септембра 2007. године на заседању Већа у саставу:

гђа . F. TULKENS, председник,
г. A. V. BAKA,
г. I. CABRAL BARRETO,
г. R. TURMEN,
г. M. UGREKHELIDZE,
гђа A. MULARONI,
г. D. POPOVIĆ, судије

и гђа F. ELENS-PASSOS, заменик секретара одељења

У вези са горе наведеном представком која је поднета 2. марта 2005. године
У вези са одлуком да се примени члан 29 став 3 Конвенције и заједно размотре прихватљивост и основаност предмета.
У вези са запажањима које је доставила тужена Влада и запажањима у одговору које су доставили подносиоци представке,
После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

Подноситељи представке, г. Александар Скочајић и гђа Татјана Бјелић, су држављани Србије рођени 1945. године и 1943. године, а живе у Београду односно у Земун Пољу. Владу Србије (Влада) заступао је њен заступник г. С. Царић.

А. Чињенице случаја

Чињенице предмета, како су их поднеле странке, могу се сумирати како следи.

Дана 27. фебруара 1989. године Четврти суд у Београду је обуставио оставинску расправу после смрти М. Ј., једног од ујака подносилаца представке, и наложио мајци подносилаца представке, С. К., да покрене редовну грађанску парницу како би остварила свој захтев.

Дана 19. јула 1989. године С. К. и њена друга два крвна сродника поднела су грађанску тужбу Првом општинском суду у Београду против удовице М. Ј., тврдећи да полажу право на део његове имовине.

После смрти С. К., 25. децембра 1992. године Трећи општински суд у Београду је потврдио да су подносиоци представке њени наследници у поступку. Први подносилац представке у поступку заступа себе и другог подносиоца представке.

Накнадно, умрла су два друга тужиоца у овом предмету, а суд је прекинуо поступак чекајући исход односног оставинског поступка и утврђивање наследника.

Поступак је обновљен 18. априла 2004. године. Рочиште планирано за 20. мај 2004. године је одложено, између осталог, због одсуства подносилаца представке.

Следеће рочиште је одржано 5. октобра 2004. године, када је први подносилац ставио примедбу да је суд променио број предмета. Први подносилац није приступио следећем рочишту, планираном за 28. децембар 2004. године.

Он је у међувремену поднео још један поднесак, који је суд сматрао бесмисленим и неважним.

На следећем рочишту које је одржано 17. маја 2005. године први подносилац представке се поново жалио на нови број предмета. Рочиште заказано за 22. јуни 2005. године је одложено пошто суд није успео да судски позив уручи подносиоцима представке.

На рочишту које је одржано 16. септембра 2005. године, друга два тужиоца су повукла своју тужбу. Први подносилац представке је тражио од суда да му да времена да донесе одлуку да ли ће прецизирати тужбу. Изгледа да је, на крају тог рочишта, први подносилац представке одбио да потпише записник са тог рочишта јер је он написан на три странице, а он је тврдио да је могао бити написан на две.

Следеће рочиште планирано за 1. децембар 2005. године је одложено због неуспешног уручења позива подносиоцу представке.

Пошто се 12. јануара 2006. године ниједна прописно позвана страна није појавила на следећем рочишту, сходно одељку 296 (2) Закона о парничном поступку, суд је закључио да је тужба повучена.

У поднеску који је први подносилац представке доставио суду 17. јануара 2006. године, он је објаснио да није могао да присуствује рочишту од 12. јануара 2006. године због гужве у саобраћају. Међутим, он није тражио повраћај у пређашње стање сходно члану 111 Закона о парничном поступку.

Суд је покушао да уручи одлуку 12. јануара 2006. године, 23. и 24. фебруара, 3. и 5. априла, 4. и 8. маја, 15., 22. и 26. јуна, 4. 5. и 26. септембра и 2. октобра 2006. године. Сваки пут, судски позивар је поучио првог подносиоца представке да буде на одређеном месту у одређено време ради уручења позива, али се он ту никада није појавио.

Суд је накнадно одлучио да објави наведену одлуку на огласној табли, сходно члану 140 Закона о парничном поступку. Он је то учинио 6. новембра 2006. године. Обавештење је скинуто 14. новембра 2006. године, што је датум уручења одлуке подносиоцима представке.

Дана 2. фебруара 2007. године, после прегледа списка предмета, први подносилац представке се жалио на одлуку од 12. јануара 2006. године.

Дана 6. фебруара 2007. године суд је прогласио његову жалбу недопуштеном. Пошто му је одлука саопштена преко огласне табле 14. новембра 2006. године, истекао је законски рок за подношење жалбе.

Дана 28. фебруара 2007. године, када је судски позивар покушао да првом подносиоцу представке уручи одлуку од 6. фебруара 2007. године, он је одбио да је прими. Судски позивар је забележио време и датум када је први подносилац представке одбио да прими одлуку, што се, сходно члану 138 Закона о парничном поступку, сматра уручењем одлуке.

Дана 12. марта 2007. године први подносилац представке се жалио на одлуку првостепеног суда од 6. фебруара 2007. године. Спис предмета је прослеђен Окружном суду у Београду, који је другостепени суд, где још увек очигледно чека на одлуку.

Б. Релевантно домаће право

Релевантне одредбе Закона о парничном поступку из 2004. године (Сл. лист бр. 125/04) гласе како следи:

Члан 111 (1)

„Ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање) кад постоје оправдани разлози за пропуштање.“

Члан 138

„Када лице коме је писмено ... без законског разлога одбије да прими писмено, судски позивар ће га оставити у стану ... или прибити на врата стана... [судски позивар] ће забележити на доставници дан, час и разлог одбијања пријема, као и где је писмо достављено, и тиме се сматра да је достављање извршено.“

Члан 140

„1. Када је у току парнице достављање писмена било безуспешно достављање ће се извршити стављањем писмена на огласну таблу.

2. Достављање се сматра извршеним по истеку рока од осам дана од дана стављања писмена на огласну таблу суда.“

Члан 296 (2)

„Ако на рочишту за главну расправу неоправдано изостану и тужени и тужилац, тужба се сматра повученом.

ПРИТУЖБЕ

Подносиоци представке су се жалили према члану 6 став 1 Конвенције на дужину поступка и, према члану 13, због недостатка делотворног правног средства у том смислу.

ПРАВО

А. Наводна повреда члана 6 став 1 Конвенције

Прва притужба подносилаца представке односи се на дужину поступка. Они су се ослонили на члан 6 став 1 Конвенције, који у његовом релевантном делу предвиђа следеће:

„ Приликом утврђивања грађанских права и дужности ..., свако има право на ...рочиште у разумном року код ...суда...“

Суд примећује да је поступак у питању почео 19. јула 1989. године, када је покојна мајка подносилаца представке поднела грађанску тужбу. Међутим, период који спада у надлежност суда *ratione temporis* почео је 3. марта 2004. године, што је дан када је Конвенција ступила на снагу у односу на Србију.

Што се тиче завршетка релевантног периода, Суд не придаје важност чињеници да поступак који се односи на допуштеност жалбе подносилаца представке на првостепену одлуку још није решен, пошто се он односи само на процедурално питање а не на утврђивање грађанских права или дужности (видети, *mutatis mutandis*, *Кунић против Хрватске*, бр. 22344/02, став 54, 11. јануар 2007. године).

Сходно томе, Суд ће сматрати да је поступак завршен 29. фебруара 2007. године, што је датум уручења одбацивања жалбе подносилаца представке на првостепену одлуку. Период који према томе треба узети у обзир износи скоро три године пред једном судском инстанцом.

1. Аргументи страна

Према мишљењу подносилаца представке, дужина поступка је прекршила захтев „разумног рока“ утврђен чланом 6 став 1 Конвенције, јер предмет још није решен од 1989. године.

Влада је одбацила тај навод, тврдећи да су подносиоци представке пропустили да исцрпе разна домаћа правна средства. Што се тиче основаности њихове притужбе, Влада је тврдила да је предмет чињенично сложен и да су три првобитна тужиоца умрла у току поступка. Због тога је предмет морао да се прекине и настави неколико пута. Влада је даље истакла да је први подносилац представке, који је такође заступао другог подносиоца представке, у великој мери допринео дужини поступка. Није се појавио на бројним рочиштима, а његово понашање на рочиштима на којима се појавио било је неприкладно или неважно за коначно решење предмета. Он је поднео неколико бесмислених поднесака и бројне неосноване предлоге са изузеће судија који су именовани да воде предмет.

2. Оцена Суда

Суд сматра да је непотребно да се разматра питање исцрпљивања домаћих правних средстава, пошто је конкретан предмет у сваком случају недопустив из следећих разлога:

Суд подсећа да је добро познато да се оправданост поступка утврђује у светлу околности случаја и с обзиром на критеријуме утврђене судском праксом Суда, посебно сложеност предмета и понашање подносиоца представке и надлежних органа (видети, међу многим другим ауторитетима, *Richard protiv Francuske*, пресуда од 22. априла 1998. године, Извештаји о пресудама и одлукама 1998-II, страна 824, став 57).

Суд подсећа да само кашњења која се приписују властима могу оправдати закључак да је предмет трајао неоправдано дуго, супротно члану 6 став 1 Конвенције (видети, на пример, *Angelopoulos protiv Grčke*, бр. 49215/99, став 43, 11. април 2002. године; *Kurt Nielsen protiv Danske*, бр. 33488/96, став 25, 15. фебруар 2000. године).

С тим у вези, Суд примећује да је, по ступању на снагу Конвенције у односу на Србију, први подносилац представке – који заступа себе и другог подносиоца представке – пропустио да се појави на четири рочишта, што је имало за последицу закључак суда од 12. јануара 2006. године да је тужба повучена. Суд даље примећује да се дужина поступка после те одлуке може једино приписати овом подносиоцу представке. На пример, надлежни органи су безуспешно покушавали да му уруче наведену одлуку 13 пута. Пошто је одлука објављена на судској огласној табли, први подносилац представке је поднео неблаговремену жалбу, коју је надлежни суд одмах прогласио недопустивом. Први подносилац представке је такође одбио да прими одлуку и наставио да се жали вишим инстанцама по питању допуштености његове жалбе.

Суд сматра да је понашање првог подносиоца представке, посебно његови бројни неосновани поднесци, као и пропуст да сарађује са домаћим судовима, проузроковало значајна неоправдана закашњења у поступку (видети, *mutatis mutandis*, *Угљешић против Хрватске*, (одлука) бр. 50941/99, 11. октобар 2001. године). Међутим, домаћим судовима није недостајала марљивост у овом периоду.

У светлу горе наведеног, Суд налази да укупна дужина поступка у предметном случају није прекорачила захтев „разумног рока“ према члану 6 став 1 Конвенције.

Произлази да је ова притужба очигледно неоснована и да се мора одбацити сходно члану 35 ставови 3 и 4 Конвенције.

Б. Наводна повреда члана 13 Конвенције

Подносиоци представке се такође жале да нису имали на располагању ефикасно правно средство у вези са дужином њихове притужбе, како се захтева чланом 13 Конвенције, који гласи како следи:

«Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.»

Суд подсећа да члан 13 гарантује расположивост правног средства за остваривање суштине права и слобода по Конвенцији на националном нивоу без обзира у ком виду се могу обезбеђивати у домаћем правном поретку. Ефекат члана 13 је стога да се захтева одредба о домаћем правном средству која се бави суштином „доказиве тврдње“ по Конвенцији и да се додели одговарајуће обештећење (видети, међу многим другим ауторитетима, *Кудла против Пољске* [ВВ], бр. 30210/96, став 157, ЕЦХР 2000-ХИ).

Међутим, Суд налази да притужба подносилаца представке према члану 6 став 1 Конвенције на дужину грађанске парнице није спорна, с обзиром на његова претходна разматрања. Следи да подносиоци представке не могу тражити заштиту према члану 13 Конвенције. Сходно томе, овај аспект предмета је

такође очигледно неоснован и мора се одбацити у складу са чланом 35 ставови 3 и 4 Конвенције.

Сходно томе, прикладно је да се прекине примена члана 29 став 3 Конвенције на предметни случај.

Из тих разлога, Суд једногласно

Проглашава представку недопустивом.

F. ELEN-PASSOS
Заменик секретара

F. TULKENS
Председник